Leven als kinderen van de Koning

rechtvaardigheid, vrede en blijdschap: leidraad voor het pastoraat

André H. Roosma

updated! 2018-10-23

Een eerdere versie van dit artikel is ook verschenen in:
Promise (een uitgave van de gelijknamige stichting), Jrg.23, nr.4, okt.2007, pp.2-10.

Inleiding

Leven in het Koninkrijk van God, als Zijn geliefde kinderen – wat een enorm voorrecht, en wat een groot mandaat!
Zoiets groots vraagt dat we de Bijbel erop naslaan om te zien wat God bedoelt als Hij hierover spreekt. Toen ik daarmee bezig was sprak één thema, eigenlijk één Bijbel-vers, me in het bijzonder aan. Toen ik de betekenis ervan dieper tot me liet doordringen en het vergeleek met andere delen van de Schrift, kwam daar voor mij een beter, vollediger en heilzamer beeld van pastorale hulpverlening uit voort.
Hieronder geef ik enkele van mijn bevindingen.
De lezer die een meer volledig exposé zoekt over het Koninkrijk van God verwijs ik graag naar George Eldon Ladd's boek, *The Gospel and the Kingdom* (Het Evangelie en het Koninkrijk).

Waar het om gaat[1]

In zijn brief aan de christenen in Rome, gaf de apostel Paulus heel kort en duidelijk aan waar het bij het leven in het Koninkrijk wel en niet om draait:

> *... Want* ***het Koninkrijk van God*** *bestaat niet in eten en drinken maar in* ***rechtvaardigheid****,* ***vrede*** *en* ***blijdschap*** *door* ***de Heilige Geest****; ...*
>
> Romeinen 14:17 (nadruk toegevoegd)

Hij zegt: het gaat niet om het houden van bepaalde regeltjes of voorschriften over externe zaken van gedrag, zoals wat we eten en drinken. Het gaat over iets heel anders. En dan noemt hij drie dingen: **rechtvaardigheid** en **vrede** en **blijdschap**. Die drie dingen kunnen we niet zelf even creëren, zegt hij. We hebben de Geest van God nodig, in en door ons heen werkend. Deze drie dingen zijn drie van de voornaamste kenmerken van God. Om in Zijn Koninkrijk te passen, hebben we ze nodig - alledrie!

Waar het in het leven in het Koninkrijk van God, gebaseerd op deze drie 'sleutel-elementen', om gaat, dat is waar ik het in dit artikel over wil hebben. Zoals we zullen zien, vormen ze een eenheid. Ze horen echt bij elkaar; het zijn drie aspecten van het leven zoals het door God bedoeld is. Ze omvatten de wereld van onze handel en wandel, onze relaties en ons denken en onze emoties. Je kunt niet één benadrukken of een ander weglaten zonder het geheel geweld aan te doen.
Aan het eind zal ik dan ingaan op wat dit betekent voor het pastoraat.

Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap

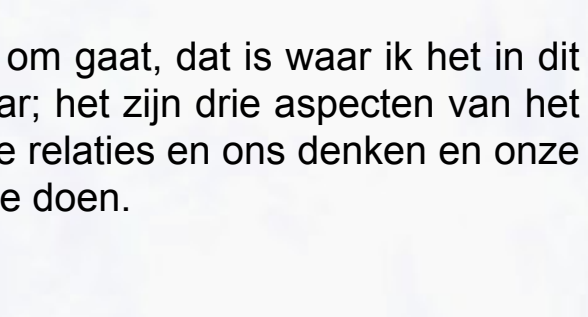

Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, voortbouwend op elkaar

Laten we eerst een kijken wat deze drie woorden of begrippen eigenlijk betekenen. Want, zoals ik zei, ze zijn drie belangrijke kenmerken van God. God is rechtvaardig, vol van vrede en vol van blijdschap!

Ten eerste is er **rechtvaardigheid**. We zien dit ook in Jesaja 9:6-7: Jezus sticht het Koninkrijk met recht en gerechtigheid, terwijl de vrede erin geen einde zal kennen. God vereist rechtvaardigheid van hen, die Zijn Koninkrijk binnen willen komen.
Het Griekse woord voor rechtvaardigheid dat hier in de Romeinenbrief wordt gebruikt is *dikaiosune* dat is afgeleid van *dikaios*, van het werkwoord *dikaio-oo*. Het verwijst naar geestelijk-morele rechtvaardigheid: een 'rechte' manier van leven, voelen en denken – een manier die God behaagt. Het woordenboek in mijn OnLine Bijbel™ geeft als een betekenis: 'gebruikt van hem wiens manier van denken, voelen en handelen geheel in overeenstemming is gebracht met de wil van God'.
Wie anders dan onze dierbare Heer en Redder: Christus Jezus, kan zo volledig aan Gods standaard voldoen?

Paulus heeft de zaak heel duidelijk gemaakt in eerdere hoofdstukken van zijn brief aan de christenen te Rome: we hebben het verzoenende offer van Christus nodig om ons te reinigen van onze *on*rechtvaardigheid! We zijn hierin volledig afhankelijk van Gods wonderbaarlijke genade in Christus.
Het goede nieuws is, dat als we dit erkennen, wat de essentie is van het christelijk geloof, er een wonderlijke uitwisseling plaatsvindt: Christus werd veroordeeld in onze plaats en leed aan het kruis voor onze overtredingen, en Zijn rechtvaardigheid wordt de onze.
God eist niet alleen rechtvaardigheid, Hij voorziet er ook in. Dit was ook de essentie van het oude Verbond in de Thora.

Maar dat is niet alles. God biedt ons ook de mogelijkheid én de plicht om te veranderen. Opnieuw in de woorden van Paulus:

> *O diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen! Want: wie heeft de zin des* HEREN *gekend? Of wie is Hem tot raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst iets gegeven, waarvoor hij vergoeding ontvangen moet? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen.*
> *Ik vermaan u dan, broeders, met beroep op de barmhartigheden van God, dat u uw lichamen stelt tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer: dit is uw redelijke eredienst. En wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat u moogt erkennen wat de wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene. Want krachtens de genade, die mij geschonken is, zeg ik een ieder onder u: koestert geen gedachten, hoger dan u voegen, maar gedachten tot bedachtzaamheid, naar de mate van het geloof, dat God elkeen in het bijzonder heeft toebedeeld.*
>
> Romeinen 11:33-12:3

Met andere woorden: als we zien wat God gedaan heeft, is het niet meer dan fair dat ik mijn totale leven (expliciet inclusief mijn fysieke lichaam met al z'n behoeften en driften) in volle overgave en dienst aan Christus toewijd.
Op die manier kan Hij, door Zijn Geest, Zijn rechtvaardigheid in ons uitwerken, terwijl wij zo goed als we kunnen met Hem samenwerken. Het ene sluit het andere niet uit.

Dan is er **vrede**. Het Griekse woord dat hier gebruikt is wordt is *eirene*, van *eiro* - samenvoegen of verbinden. Los van de afwezigheid van de chaos en ellende van oorlog, omvat de betekenis ervan ook vrede tussen mensen onderling, dus harmonie en eensgezindheid zowel als zekerheid, veiligheid, voorspoed en geluk en gelukzaligheid (omdat vrede en harmonie de situatie veilig en voorspoedig maken en houden) volgens het lexicon in m'n OnLine Bijbel™. Het concept loopt als een rode draad door de hele Bijbel, en er is al veel over geschreven, dus noem ik hier alleen enkele aspecten.

Ten eerste, is er de *vrede met God* – een centraal thema in het Evangelie, nauw verbonden aan het met God verzoend zijn door Jezus' offer, zoals hierboven beschreven.

Vrede in al haar breedte is de staat die God ons toewenst, net als het volgende item op ons lijstje: vreugde. De Bijbel vergelijkt deze *vrede* met de toestand van een baby nadat die gevoed en verzadigd is. In Psalm 131 zegt David dat hij geen neiging heeft om zichzelf 'macho' voor te doen, juist omdat hij in Gods nabijheid zó verzadigd is. Hij gebruikt deze ervaring als een oproep om op God te wachten en zo'n verzadiging van Hem te verwachten – voor mensen als pelgrim onderweg naar Jeruzalem.

Deze vrede heeft ook te maken met tevredenheid en nederigheid. David's voorbeeld in Psalm 131 maakt dit heel duidelijk. In vrede hoeven we onszelf niet op te blazen of anders voor te doen dan we zijn.

En zoals Johannes in zijn brief zegt, is deze vrede, dit door God in liefde gekoesterd en gevoed te worden, ook de beste remedie tegen allerlei angsten (1 Johannes 4:18).

> „Bij de beoefening van alle aspecten van het geestelijk leven staat de vreugde centraal. ... Blijdschap produceert energie. Blijdschap maakt ons sterk."
>
> Richard J. Foster
> *De nieuwe levenswandel*, Novapres, Utrecht NL, 1983; ISBN 90 6318 027 6 (vertaling, door J.H. Cornelder, van: *Celebration of discipline*, 1978), hoofdstuk: De weg van het feest (p.182).

Als laatste in dit trio, is er de **vreugde**, de vertaling van het Griekse *chara*, van het werkwoord *chairo*. Het gaat over de vreugde die we diep van binnen voelen als we dicht bij onze geliefden zijn.

De Bijbel en vooral de Evangeliën staan vol van deze vreugde (bijv. Psalm 16:11 (vgl. Hand.2:28); Psalm 21:7; 34:5; denk ook aan de vele oproepen om op grootse wijze feest te vieren in het Oude Testament). God wil Zijn vreugde met ons delen en doet er werkelijk alles aan om dat mogelijk te maken, zelfs tot en met het punt dat Hij Zijn Zoon opgaf om te lijden als straf voor onze zonden, die ons delen in Gods vreugde in de weg stonden. Zoals Jezus tegen Zijn discipelen zei:

> *„Dit spreek ik tot jullie, opdat* ***Mijn blijdschap in jullie blijve****, en* ***jullie blijdschap volkomen zou zijn****.*
> *...*
> *Tot nog toe hebben jullie niets gebeden in Mijn naam. Bidt en je zult ontvangen, opdat* ***je blijdschap volkomen zij****."*
>
> Johannes 15:11; 16:24; (nadruk toegevoegd; vgl. Joh.17:13; 1 Joh.1:1-4; Nehemia 8:10-11)

Het Evangelie – De Blijde Boodschap – draait helemaal om blijdschap. Het begon met de aankondiging van 'grote blijdschap' door de engelen aan de herders (Lucas 2), het eindigde met de beleving van 'grote blijdschap' door de discipelen (Lucas 24)[2].
We worden expliciet aangespoord om ons in God te verheugen (Filip.2:18; 3:1; 4:4; Psalm 40:16; 70:4; Jesaja 52:9-10; 66:10; vergelijk ook de oproepen om 'voor het aangezicht van de HERE feest te vieren' in het Oude Testament).

De eenheid van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap

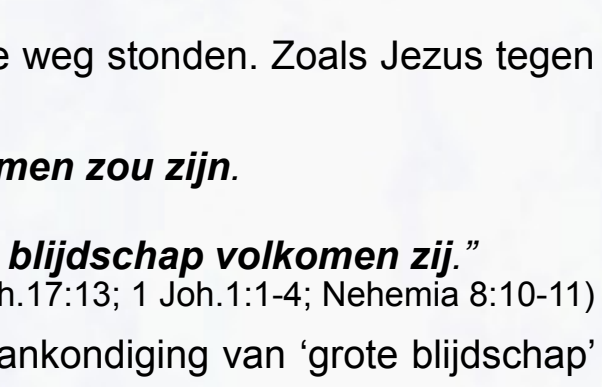

Eenheid van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, onder de leiding van de Heilige Geest, waarbij (het vooruitzicht van) blijdschap stimuleert tot een rechtvaardig leven waar vanuit vrede en blijdschap voortkomen

Deze drie woorden en de concepten die ze vertegenwoordigen kunnen niet van elkaar gescheiden worden. Zo'n scheiding was ook ondenkbaar voor de serieuze Jood. Ik zie dit regelmatig geïllustreerd in het Oude Testament waar vaak twee ervan in combinatie worden gepresenteerd – bijv. Jesaja 61:10 waar bekleed zijn met een mantel van gerechtigheid gepresenteerd wordt als de bron van een diepe vreugde, zoals die van een bruidegom op zijn huwelijksdag. Een ander voorbeeld vinden we in Psalm 68, waar de vrede en vrijheid (afwezigheid van overheersers) vreugdevol in verband gebracht worden met gerechtigheid en vreugde – hier met name de vreugde van het volk in het leven met en de dienst aan God. Ze horen bij elkaar.
Alleen door rechtvaardigheid kan vrede voor de toekomst worden gegarandeerd. Alleen in de zekerheid dat de rechten van alle betrokkenen in acht worden genomen en beloften worden nagekomen is er veiligheid, vrede en ontspanning – de voorwaarde om diepgewortelde vreugde te laten opbloeien. En hoe kunnen we ons nauwgezet houden aan wetten van rechtvaardigheid als we niet het vooruitzicht hebben dat onze vreugde en die van onze dierbaren daardoor zullen floreren?
In Joël 2:23 e.v. wordt een omschrijving gegeven van het Hebreeuwse begrip shalom (vrede):

> *... En u, kinderen van Sion, juicht en verheugt u in de* HERE*, uw God, want Hij geeft u de Leraar ter gerechtigheid; ja, regenstromen laat Hij voor u nederdalen, vroege regen en late regen, zoals voorheen. ...*

Door de Leraar ter gerechtigheid – Jezus die ons opnieuw leerde om met God en naar Zijn aanwijzingen te leven – zal er weer vrede zijn en in dát vooruitzicht, in dié Zich ontfermende en genadevolle God, kan Zijn volk zich bij voorbaat verheugen!

Zoals geschreven is, onderging Jezus zelfs het zwaarste lijden aller tijden door te leven vanuit de diepe vrede die Hij ervoer in Zijn wandel in hechte verbondenheid met God de Vader en door te kijken naar de vreugde die voor Hem lag – namelijk de vreugde van ons te verenigen met Hem en met de Vader (vgl. Hebreeën 12:2).
Zijn vreugde motiveerde Hem niet alleen tot gerechtigheid, Zijn grote vreugde was er ook het gevolg van, zoals Hebreeën 1:8-9 duidelijk getuigt (opmerking: 'vreugdeolie' werd bij feestelijke bruiloften gebruikt; het woord 'vreugde' (Grieks: *agalliasis*) erin is een zeer uitbundige vorm van vreugde):

> *... maar van de Zoon (zegt Hij): Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid en de scepter der rechtmatigheid is de scepter van Zijn Koningschap. Gerechtigheid hebt U liefgehad en ongerechtigheid hebt U gehaat; daarom heeft Uw God U, o God, met vreugdeolie gezalfd boven Uw deelgenoten. ...*

John Piper zegt hierover: „Jezus Christus is het gelukkigste wezen in het universum. Zijn vreugde is groter dan al de hemelse vreugde van de engelen. Hij reflecteert op volmaakte wijze de oneindige, heilige, ontembare vrolijkheid van Zijn Vader." (*Seeing and Savouring Jesus Christ*, p.36, mijn vertaling).

In een ander artikel, over de Aäronitische zegen, bestudeer ik de zegen die gegeven wordt in Numeri 6:25. In die zegen worden de genade en vrede van God verbonden met Zijn blijde respectievelijk met Zijn trotse gezicht. Die twee zijn nauw gerelateerd aan het drietal waar we het hier over hebben. De vrede en vreugde van God zijn niet los te maken van Zijn rechtvaardigheid en trouw. Hij wil die allemaal met ons delen in Christus Jezus. 'Genade is Gods rechtvaardigheid aan ons gegeven vanuit Zijn vreugde' zou je kunnen zeggen. Dat is waarom we Paulus en Petrus brieven zien beginnen met een zegen van 'genade en vrede' (bijv. Rom.1:7; Col.1:2; 1 Petrus 1:2).
De getrouwe dienaar van God zal ook Zijn vreugde ontvangen (Mattheus 25:21). Dat brengt ons bij de volgende paragraaf.

Heel duidelijk wordt de eenheid en samenhang van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap ook, als we kijken wat er gebeurt als we *niet* uitgaan van Gods liefde. In Genesis 3 zien we dat Adam en Eva voor het eerst dit vertrouwen in God opgaven. De rechtvaardigheid was weg: Adam ging Eva beschuldigen, zonder verantwoordelijkheid te nemen voor zijn eigen aandeel in wat er gebeurd was. De vrede was weg – schaamte en afstand hadden hun intrede gedaan. De blijdschap en verwondering van het leven met God had plaats gemaakt voor angst en isolatie.
Overal waar de zonde – wantrouwen jegens God – heerst, zien we dit patroon. En overal waar mensen zich weer tot God (be)keren zien we weer herstel van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap.

Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in het dagelijks leven[3], of: 'leven door de Geest'

Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap zijn niet een soort vrijblijvend extraatje; ze zijn een essentieel onderdeel van de scheppingsorde en als zodanig absoluut noodzakelijk. We kunnen niet zomaar wat aanrotzooien met het aspect rechtvaardigheid en denken dat God ons wel weer uit de moeilijkheden helpt zoals eerder. Zijn geduld en genade zijn inderdaad groot, maar zijn wij Zijn vrienden, handelen we als Zijn geliefde kinderen als we Hem klap na klap in het gezicht geven?
Jezus zei dat we rechtvaardiger moeten zijn dan de schriftgeleerden en Farizeeërs uit de tijd dat Hij hier op aarde rondliep, als we bij Zijn Koninkrijk willen horen (Mat.5:20). In het vervolg hiervan zei Jezus dat de rechtvaardigheid die Hij vraagt niet een uiterlijk voldoen aan een wet of een stel regels inhoudt, maar een innerlijke verandering in ons hart, die ons onszelf doet richten op zuiverheid en op dat wat God behaagt.

> *Het Koninkrijk van God is Zijn koningschap, Zijn regeren, Zijn gezag. ... Jezus zei dat we "het koninkrijk van God moeten ontvangen" als kleine kinderen (Marcus 10:15). Wat wordt dan ontvangen? ... (dit) is Gods heerschappij. Om de toekomstige wereld van Zijn Koninkrijk binnen te gaan, moet men zich in volkomen vertrouwen onderwerpen aan Gods heerschappij hier en nu. ...*
>
> George Eldon Ladd, *The Gospel and the Kingdom*, p.21, mijn vertaling.

Van nature bezitten we echter noch die rechtvaardigheid, noch die vrede of die blijdschap, zoals ik hierboven liet zien. We hebben de verzoening van Christus nodig – de uitwisseling van onze onrechtvaardigheid tegen Zijn rechtvaardigheid, onze verwarring en vijandigheid tegen Zijn vrede, ons verdriet tegen Zijn vreugde. Zoals Jezus zei moeten we Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid zoeken, boven al het andere (Mat.6:33). En in ons dagelijks leven hebben we dat dagelijks nodig.

We moeten niet alleen gered worden van onze eigen onrechtvaardigheid, maar expliciet ook van de onrechtvaardigheid van onze ouders en grootouders. Hun onrechtvaardigheid kan een ver-reikende invloed gehad hebben op ons leven. Exodus 34:6-7 spreekt over Gods vergeving en liefde, maar ook over het gegeven dat onrechtvaardigheid van ouders doorgegeven wordt aan de kinderen en kleinkinderen – tot de derde en vierde generatie (dit geldt in het bijzonder voor het kwaad van afgoderij; vgl. Ex.20:4-6)! Als een hulpverlener dit niet ziet en erkent, kan dat vreselijke gevolgen hebben in de levens van zijn of haar confidenten. Bekende ongerechtigheid van ouders, grootouders en overgrootouders moet worden beleden en naar het kruis van Jezus gebracht. De ongerechtigheid en de ermee geassocieerde afgoden moeten expliciet en van harte afgezworen worden (vergelijk hoe Gideon letterlijk de goden van zijn vaderen moest verbranden – een actie die niet geheel zonder risico was; Richteren 6:25-32). Vergeving en vrijheid moeten volledig ontvangen en toegeëigend worden als we het leven willen leven dat God voor ons bedoeld heeft als Zijn kinderen in Zijn Koninkrijk.
Dan groeit er ook waardigheid in ons leven – een waardigheid die oude schaamte en minderwaardigheid als het ware geen ruimte meer biedt.

We hebben ook dagelijks de vervulling nodig met Gods Geest (Ef.5:18), net als een dagelijks besluit om niet te luisteren naar de influisteringen vanuit ons *sarx* – onze oude natuur (vervreemd van God) – noch naar de leugens van de machten van de duisternis. Want alleen door te luisteren naar Gods Geest kunnen we leven als kinderen van het Koninkrijk (vgl. Rom.8:5-14; Gal.6:8). We hebben *God en Zijn nieuwe leven in ons* nodig om dit te doen, zoals Jezus het uitlegde tegenover Nicodemus (Johannes 3:3). De vrucht van de Heilige Geest in ons leven – de kenmerken die in ons groeien als gevolg van onze samenwerking met Hem – omvat rechtvaardigheid, vrede en vreugde (vgl. Gal.5:22).

In het begin van dit artikel citeerde ik al Romeinen 11:33-12:3. Paulus zegt daar dat als we Gods grootheid en grote genade zien (dat is, ons erin verheugen), het niet meer dan redelijk is als we onszelf overgeven om Hem met ons hele hart te dienen. Als we Hem proberen te dienen vanuit een plichtsgevoel, werkt het niet. We hebben de ervaring van Zijn onverdiende liefde, vrede en vreugde nodig om ons echt helemaal te geven. En ons geven in Zijn dienst betekent dat we uit willen zoeken – vanuit Zijn Woord – wat wérkelijk goed is en Hem vreugde geeft.

Dat herinnert me aan het feit dat Jesaja 53:10b van Jezus zegt dat Hij **Gods vreugde** deed en doet bloeien (de Duitse Elberfelder vertaling vertaalt letterlijk uit het Hebreeuws dat het welgevallen van God in Jezus' hand zal gedijen). Dat is het grote verschil tussen het volgen van religieuze regels en voorschriften (waarover het in het Koninkrijk, volgens onze kern-tekst, *niet* gaat!) en God dienen vanuit ontzag voor Hem en dankbaarheid en liefde: er is een gerichtheid op de *vreugde* van God. Zoals het vervolg van onze kern-tekst (vers 18) zegt: hij die op die manier Christus dient, is God welgevallig.

Geen wonder dat zo'n gerichtheid onze gevoelens, denken en leven drastisch verandert!

Pastorale implicaties

In dit deel wil ik me vooral richten op pastoraal werk met ernstig getraumatiseerde mensen – zij die ernstig geleden hebben onder wat anderen met hen gedaan of juist nagelaten hebben. Sommige principes en observaties kunnen ook toepasbaar zijn in andere gebieden van pastoraat of counseling, maar dit zal mijn eerste focus zijn.

Een eerste vereiste in het helpen van ernstig getraumatiseerde mensen is hen veiligheid te bieden. En waar vinden we meer veiligheid dan in de nabijheid van de Grote Koning? Alleen Hij heeft het gezag om overwinning te bieden over de meest kwaadaardige demonen die niets anders willen dan vernietiging. Alleen Hij kijkt door de sluwste leugens van de bedrieger heen.
Het Koninkrijk van God is de veiligste plaats op aarde. Een visie vanuit het Koninkrijk heeft dus een plek in pastoraat. De vraag is: hoe communiceren we dit naar het hart van degene die zulke negatieve ervaringen heeft met gezagsdragers in zijn of haar jeugd?

Een goed begrip van Paulus' onderwijs over rechtvaardigheid, vrede en blijdschap kan ons hier goed in helpen. In mijn ervaring is het namelijk juist de afwezigheid van deze drie waardoor het misbruik in de meeste gevallen, zoniet in alle, heeft kunnen plaatsvinden.
Misschien is het goed om dat wat nader uit te leggen.
Ten eerste kan niemand ernstig getraumatiseerd raken binnen een gemeenschap waar rechtvaardigheid in acht genomen wordt. Alle soorten misbruik en verwaarlozing zijn handelingen van onrecht[4]. Ten tweede: waar mensen in vrede leven met God, zichzelf en anderen, zal er zorg voor elkaar zijn en zullen mensen niet een ander tot slachtoffer maken. Waar een ander getraumatiseerd wordt, komt dat altijd voort uit duisternis, isolatie en andere tegenstellingen van 'vrede'. Ten derde: waar de vreugde van bij elkaar te zijn heerst, zullen we elkaar geen pijn willen doen. Waar mensen emotioneel en/of geestelijk gewond raken, was er vaak al sprake van irritatie, boosheid en andere tegenstellingen van de vreugde van het bij elkaar zijn.

Zodoende is het in mijn ogen essentieel om iemand die wil herstellen vanuit trauma goed bekend te maken met deze principes van het Koninkrijk, en met het verschil tussen deze twee 'werelden': de traumatiserende wereld van het sarx (onze oude natuur die van God vervreemd is) dat reageert vanuit isolatie van God, en de wereld van de Liefhebbende God als Koning erkend wordt. Of, met andere woorden: de wereld van de slachter en de dief die erop uit zijn om de schapen te vernietigen, en de wereld van de Goede Herder die er alles – ja zelfs Zijn eigen leven – voor over heeft om hen te redden (vgl. Johannes 10:10-11).

Vanuit dit onderscheid en het ervaren van de liefde van Jezus door de hulpverlener heen (het vrede- en vreugde- deel) kunnen mensen stapje voor stapje leren om God te vertrouwen. Onrecht en onrechtvaardigheid in hun leven (onrecht van henzelf en onrecht van anderen tegen hen bedreven) kan en moet gestopt worden.
Dit kan betekenen dat een pastoraal werker soms een moeilijke en ondankbare taak heeft. De situatie laat zich vergelijken met die van de chirurg die moet opereren (zelfs voor verdoving was uitgevonden en de pijn ervan afgrijselijk kon zijn) om bijvoorbeeld een kogel of vuil uit een geïnfecteerde wond te verwijderen om de infectie een halt toe te roepen. Het gezegde: 'zachte heelmeesters maken stinkende wonden (die nl. niet genezen)' is hier zeker van toepassing! De duisternis moet onderkend en afgewezen worden, willen wonden kunnen genezen. Leugens moeten ontmaskerd worden en vervangen worden door Gods waarheid.

Deze laatste zin is essentieel. Te vaak heb ik mensen gezien die continu maar bleven worstelen, nauwelijks overlevend, omdat ze een leugen in hun leven niet ontmaskerd wilden laten worden, of omdat ze een hulpverlener hadden die 'dat vuile werk' niet wilde of durfde op te knappen. Als hulpverleners hebben we een gevoelig hart nodig om naast de mensen te staan, naar hun verhalen te luisteren, hun pijn mee te voelen, enzovoort. Maar soms kan dat gevoelige hart voor ons een valkuil worden als we aarzelen of helemaal niet durven te zijn als leeuwen – mede-strijders van de Grote Koning in het verslaan van het vreselijke koninkrijk van de duisternis. We hebben een taak om actief de machten van de duisternis te verdrijven en de leugens waarachter zij zich verbergen te ontmaskeren.

Het drietal: rechtvaardigheid, vrede en blijdschap geeft dus ook een belangrijk richtsnoer voor het pastoraat. In een van Jim Wilder's boeken[5] kwam ik tegen dat het bij goed ouderschap volgens hem ook gaat om drie dingen: beschermen, dienen en blij-zijn-met. Dit drietal is ook van toepassing in het pastoraat – zowel voor de pastorale werk(st)er zelf als voor de confident. Door ons te richten op rechtvaardigheid – ons houden aan Gods aanwijzingen – scheppen we veiligheid en beschermen we degenen die onze hulp ingeroepen hebben; door zelf in vrede te leven en de vrede te zoeken voor hen, dienen we hen. En in Gods blijdschap kunnen we ook blij zijn met hen en hun identiteitsvorming en eigenwaarde stimuleren. Hetzelfde geldt voor de confident zelf: door hem of haar te helpen zich te richten op rechtvaardigheid komt er veiligheid in zijn of haar leven, en gerichtheid op de vrede en blijdschap van God zullen de confident aanzienlijk helpen in het herstel vanuit een pijnlijk verleden. Als we één van deze aspecten verwaarlozen, verwaarlozen we in feite degenen die we proberen te helpen. Alleen door deze drie aspecten in hun samenhang in acht te nemen, kunnen we werkelijk bijdragen aan de geestelijke gezondheid van hen die onze hulp vragen.

Eenheid van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in counseling

Ik zei al dat rechtvaardigheid, vrede en blijdschap niet van elkaar te scheiden zijn. Vaak is het wel geprobeerd deze los van elkaar te zien, o.a. door pastorale counselors.
Het onderwijs van Jay E. Adams zie ik als zo'n poging. In zijn gedreven heid om een echt christelijke visie op pastoraat te ontwikkelen, richtte hij zich volledig op de rechtvaardigheid. In deze visie, betekent het leven als een koningskind vooral het nauwkeurig opvolgen van een aantal Bijbelse principes. Dat zorgde dat deze benadering grote aantrekkingskracht uitoefende op veel toegewijde en oprechte christenen, vooral van Reformatorische komaf. En ikzelf ben dankbaar voor de jaren dat ik mocht dienen in een stichting voor pastorale hulpverlening waar zijn onderwijs hoog geacht werd. Het gaf me een goede gerichtheid op de Bijbel – zoek Gods wegen, zoek uit wat Hem welbehaaglijk is, niet overeenkomstig een gevoel of andere 'wiebelige' input die misleidend kan zijn, maar overeenkomstig het gezonde onderwijs van het Woord.
Op de lange duur echter, kan deze benadering koud worden en gemakkelijk tot wetticisme leiden. We zien dit in de houding van de oudste van de twee zonen, in Jezus' gelijkenis van de vader met de twee zonen (Lucas 15:11-32; terzijde: het leven van de jongste zoon laat zien dat te veel gerichtheid op de vreugde, zonder de rechtvaardigheid, ook niet werkt). Wegens zijn nauwgezette inachtneming van de wetten van rechtvaardigheid en trouw, kon deze zoon zich niet verheugen in de thuiskomst van zijn jongere broer zoals zijn vader dat wel kon. En dat is juist omdat de vrede en vooral de vreugde component ontbrak. We hebben het ons-verheugen-in-God deel ook nodig! Waarom staat het hele Oude Testament zo vol met opdrachten om lang en intens feest te vieren voor Gods aangezicht? Precies: omdat we de ervaring van vrede en ons-verheugen-in-God als mensen zo enorm hard nodig hebben!
In reactie op de afstandelijkheid en kou in Adams' benadering, en parallel met de Rogeriaanse visie, hebben andere christenen zich meer gericht op de vrede component. 'Wat getraumatiseerde mensen die pastorale hulp zoeken nodig hebben, is niet zozeer een aanmoediging om juist en recht te leven, maar een bemoediging dat God van hen houdt en in hun verdriet en pijn kan komen met Zijn vrede', zeggen ze. Ze zien het als de primaire taak van de pastorale werker om de vrede van Christus in pijnlijke en chaotische omstandigheden of herinneringen te brengen. Vele jaren heb ik het voorrecht gehad om te mogen dienen onder de leiding van iemand die in het bijzonder gezegend was in deze benadering. Recenter ben ik gaan inzien dat ikzelf vooral van deze benadering kon profiteren omdat ik die achtergrond in Adams' Bijbel-focus had. Deze benadering is een goede en noodzakelijke aanvulling op de benadering van Adams.
Anderzijds is het inderdaad slechts een aanvulling, evenmin volledig op zichzelf. Voor mensen die niet zo'n degelijke Bijbel-gerichte achtergrond hebben, kan de stabiliteit gemakkelijk zoek raken in deze benadering. Wat echt recht of krom is kan ofwel minder belangrijk ofwel erg subjectief worden – volgens hun waarnemingen. Op die manier kan een verwaarlozing van rechtvaardigheid in het heden en verleden gemakkelijk de vrede in de toekomst ondermijnen. Onrechtvaardigheid in het leven van iemand – zijn/haar eigen onrechtvaardigheid of die van anderen tegen hen, verslechtert zijn of haar geestelijke en emotionele leven, en dat verbaast me niet! Met onrechtvaardigheid – naar Bijbelse standaarden – moet worden afgerekend. De Geest der waarheid kan niet voortdurend leven in een hart of in gedachten vol met leugens. Verscheidene keren heb ik de geestelijke en emotionele conditie zien verslechteren, na een eerste opleving, bij mensen die volgens deze vrede-gerichte benadering werden gecounseld. Zelfs machten van duisternis kunnen gemakkelijk binnen komen waar, bijvoorbeeld, leugens niet ontmaskerd worden. Vrede moet onderbouwd worden door gezond inzicht over wat recht en wat verkeerd is en een gerichtheid op voelen, denken en leven in nauwe harmonie met de Geest én het Woord ('recht' naar Bijbelse standaarden). Anders wordt vrede vroeger of later een holle frase.
Ik heb veel waardering voor het onderwijs van godvruchtige mensen als Jim Wilder, John Piper en Leanne Payne en haar team, wegens de manier waarop zij zorgvuldig onderwijs over Bijbelse principes (de component van rechtvaardigheid) combineren met de vrede en vooral ook de vreugde die een leven met Jezus brengt – in het hier en nu en nog meer in de toekomst.

Voetnoten:

---

[1] Waar het bij het Koninkrijk van God natuurlijk in de eerste plaats om gaat, is **het koningschap van God**. Dit stond ook vanaf het begin centraal bij Gods plan voor het volk Israël. De naam Israël (= God heerst) is afgeleid van *El* (= God), en het werkwoord *sjarah* (= heersen; vergelijk alle woorden waarin de s-r combinatie voorkomt, en die te maken hebben met dat 'heer en meester zijn', zoals *caesar* = keizer, de Engelse aanspreektitel ***sir***, ***sire***, etc.; hierin stond Israël dus fundamenteel ánders dan Ismaël (=God hoort) van *El* en *shamar* = horen; er is een Joodse rabbi die dit laatste in verband brengt met het vele bidden van nakomelingen van de Ismaëlieten, maar dat terzijde). new! 2009-04-11
In dit verband is het opvallend wat de geestelijke leiders van Israël die betrokken waren bij Jezus' veroordeling, tegen Pilatus zeiden (Johannes 19: 15): "Wij hebben geen koning, alleen de Keizer." (het gebruikte Griekse woord voor keizer -*Kaisar* = *Caesar*- refereerde onmiskenbaar naar de Romeinse keizer). Dit was de grootst mogelijke ontkenning van Gods aanspraak op Koningschap over hen, en daarmee fundamenteel een ontkenning van hun Israëliet zijn, van hun onderdaan zijn in Gods Koninkrijk.

[2] Zie ook het artikel Tussen praten over en het beleven van blijdschap, door Nico van der Voet in het kwartaalmagazine *Groei*.

[3] Er is een lichte parallel met de **drie oproepen** die ik behandel in het artikel over de drie verhalen die zo centraal staan in het leven van de christen:
1. Luisteren naar God.
2. Op God wachten en ons hart (onze gevoelens) met Hem delen.
3. God met blijdschap aanbidden en ons in Hem verheugen.
Dit laat ogenblikkelijk ook nog een bepaalde kant van de vreugde component zien die we niet moeten veronachtzamen: ons verheugen in God en Hem aanbidden in tegenstelling tot het dienen en aanbidden van afgoden.

[4] De contextuele visie heeft over het thema 'recht en onrecht' ook veel waardevols te zeggen. Zie bijvoorbeeld het boek van Hans Groeneboer, *Op de schouders van ouders – in vrijheid verbonden*.

[5] Zie o.a. E. James Wilder, *De rode draak verslagen* (*The Red Dragon Cast Down*, p.82).

Om verder te lezen:

Jay E. Adams, *Bijbels Pastoraat – Basis van Christelijke hulpverlening*, Verbo, J.N. Voorhoeve, Den Haag NL, 1982 (vertaling, door R. Schoonhoven en J.T. Schaafsma, van: *Competent to Counsel*, Baker Book House, Grand Rapids MI USA, 1970).

Jay E. Adams, *The Big Umbrella ... and other essays and addresses on christian counseling*, Baker Book House, Grand Rapids MI USA, 1972.

Jay E. Adams, *Ready to Restore*, Baker Book House, Grand Rapids MI USA, 1981.

Neil T. Anderson, *Victory over the darkness – realizing the power of your identity in Christ*, Regal Books, Ventura California, USA, 1990; ISBN 0-8307-1375-1.

David Augsburger, *Caring Enough to Confront – Learning to speak the truth in love*, Marshall Pickering / Herald Press, UK, 1973/1980.

William Backus, *Telling the Truth to Troubled People – a manual for christian counselors*, (Telling the Truth-series), Bethany House, Minneapolis MN, USA, 1985.

Bill & Sue Banks, *Verbreek verkeerde bindingen – Relaties: stimulerend of intimiderend?*, Elia Media, Nieuwleusen, 2004; ISBN: 90-77412-05-0 (vertaling, door John Hofman, van: *Breaking Unhealthy Soul-Ties*, Impact Christian Books, Kirkwood MO, USA, 1987).

Donald G. Bloesch, *A Theology of Word & Spirit – authority & method in theology*, Christian Foundations -series, InterVarsity Press, Downers Grove Illinois USA, 1992.

James Montgomery Boice, *The sovereign God*, Foundations of the Christian Faith – Vol. 1, IVP, Downers Grove Ill USA, 1978.

Tony Campolo, *Het Koninkrijk van God is een Feest – Gods radicale plan voor Zijn familie*, Time to Turn / Telos/ Buijten & Schipperheijn Motief, Amsterdam, 2007; ISBN 978-90-5881-354-1 (vertaling van: *The Kingdom of God is a party, God's radical plan for His family*, Thomas Nelson, ...). new! 2007-10-28

Andrew Comiskey, 'Telling the Truth', web-artikel op de site van *Desert Stream Ministries*.

Andrew Comiskey, *Kracht in zwakheid*, Telos-reeks, Medema, Vaassen, 2004; ISBN 90-6353-435-4.

Hans Groeneboer, *Op de schouders van ouders – In vrijheid verbonden*, Koinonia, Hoogblokland, 2003; ISBN 90 76193 09 6.

Jack Hayford, *Hunkeren naar Gods volheid*, Gideon, Hoornaar NL, 1991; (vertaling, door Hans Cornelder, van: *A passion for fullness*, Word, USA, 1990).

Alychet van der Hooning, 'De volmaakte liefde drijft de vrees uit' en "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is...", in *BinnensteBuiten, sept. 2006, p.6-8; 9-10* ( ).

Peter Horrobin, *Healing through deliverance* (2 parts), Sovereign World, Chichester, 1991 (new edition: *Healing through deliverance 1: The Foundation of Deliverance Ministry* and: *2: The Practice of Deliverance Ministry*, Chosen Books, 2003; ISBN: 0800793250 and 0800793293 respectively).

Jan Johnson, 'Heavenly Purposes – Aligning your life with God's redemptive plan', Issue 121, Jan./Febr. 2001; en: 'His Word, Your Words – Immersing yourself in Scripture breathes new life into your prayers', Issue 137, Sept./Oct.2003), beide uit Navigators' *Discipleship Journal*.

Thomas à Kempis (Thomas Hemerken van Kempen), *De navolging van Christus* (vertaling uit het Latijn door Is. van Dijk), H.D. Tjeenk Willink & Zn, Haarlem, 1909 (3e druk, 1918).
Een Engelse vertaling (door Aloysius Croft en Harold Bolton), *The Imitation of Christ*, The Bruce Publishing Company, Milwaukee, USA, 1940; is ook beschikbaar op het web.

Chester and Betsy Kylstra, *Restoring the Foundations – An Integrated Approach to Healing Ministry*, 2nd ed., Proclaiming His Word, Santa Rosa Beach FL, 1994, 1996, 2001; ISBN 0-9649398-2-7.

George Eldon Ladd, *The Gospel and the Kingdom – Scriptural Studies in the Kingdom of God*, The Paternoster Press / Wm. B. Eerdmans, Grand Rapids MI USA, 1959 / 1994.

Brennan Manning, *Kind aan huis – Verlangen naar intimiteit met God*; Navigator Boeken, ISBN: 90 7659 641 7 (vertaling van: *Abba's Child – the cry of the heart for intimate belonging*, NavPress, Colorado USA, 1994).

Tom Marshall, *Bevrijd om vrij te zijn – Volkomen herstel voor de hele mens*, Gideon, Hoornaar, 1991; ISBN 90-6067-584-3 (vertaling, door M.R. van Roosendaal, onder redactie van Gerrit Hoekstra, van: *Free Indeed*, Orama Christian Fellowship Trust, 1975/83).

Josh McDowell (with Dale Bellis), *Evidence for joy – Unlocking the secrets of being loved, accepted and secure...*, Word, Waco TX USA, 1984; ISBN 0-85009-055-5.

Valerie J. McIntyre, *Schapen in Wolfsklerenn – Genezing voor relaties die door onbewuste 'overdracht' kapotgaan*, Navigator Boeken, 2003; ISBN 90-76596-336; (vertaling, door Martin Tensen, van: *Sheep in Wolves' Clothes – How unseen need destroys friendship and community and what to do about it*, Pastoral Care Ministries / Hamewith Books - Baker Book House, Grand Rapids MI USA, 1996/1999).

Leanne Payne, *Aslans adem – De heerlijkheid van Christus in ons en met ons – Het christelijk wereldbeeld van C.S. Lewis*, Kok, Kampen, 2002; ISBN 90 435 0525 0 (vertaling, door Martin Tensen, van: *Real Presence – The Glory of Christ with Us and within Us*, Baker Book House, Grand Rapids MI, USA, 1979/1995).
Zie i.h.b. hst. 7 'De Grote Dans' hieruit, waarin Leanne Payne laat zien hoe vreugde een resultaat is van een leven in gehoorzaamheid – niet een slaafse of plichtmatige gehoorzaamheid maar als een dans. "Gehoorzaamheid is de 'heilige buiging' die voorwaarde is om deel te krijgen aan de goddelijke relatie. Kiezen voor deze gehoorzaamheid is in feite kiezen voor vreugde." (p.76) Ze zegt dat we in feite zelf de keuze hebben: óf we kiezen voor de dans van de gehoorzaamheid aan God en voor de liefde en verbondenheid, óf we kiezen voor de hel van het ik, de afscheiding en de onverbondenheid.

John Piper, *Jezus zien en ervaren – en intens van Hem genieten*, Gideon, Hoornaar, 2003; ISBN: 90 6067 976 8 (vertaling, door An Molenaar, van: *Seeing and Savouring Jesus Christ*, Crossway / Good News Publ., Wheaton, 2001; ISBN 1-58134-623-9).

John Piper, *Waarom moest Jezus sterven? (50 redenen)*, De Banier, Utrecht, 2004; ISBN: 90 336 0567 8 (vertaling, door Rika Vliek, van: *The Passion of Jesus Christ – Fifty Reasons Why He Came to Die*, Desiring God Foundation / Crossway, Wheaton, 2004; ISBN 1581346085).

John Piper, *Vechten voor vreugde*, Het Zoeklicht, Doorn, 2006; ISBN 978-90-64510-91-5 (vertaling, door D. van der Schaaf, van: *When I Don't Desire God*, Crossway Books, Wheaton Ill, 2004; ISBN 1-58134-652-2).

Derek Prince, *Zegen of Vloek – "Aan u de keus"*, Gideon, Hoornaar, 1991 (vertaling, door L.A. Degenhardt, van: *Blessing or Curse*, Word, UK / Chosen Books, USA, 1990).

Mary Pytches, *Bevrijdend Heil – Een handboek voor innerlijke heelwording*, Stg. 'Vuur', Utrecht, 1990 (vertaling, door J. Hendriks, van: *Set My People Free: inner healing in the local church*, Hodder & Stoughton, London, 1987).

Wim G. Rietkerk, 'Intimiteit en vertrouwen', in *BinnensteBuiten, jun. 2006, p.1-5* ( ).

Francis A. Schaeffer, *Leven door de Geest*, Telos, Buijten & Schipperheijn, Amsterdam NL, 1986; (vertaling door P.H. Pellicaan, van: *True spirituality*, Tyndale House, Wheaton USA / Coverdale House, London GB, 1972).

Charles Sibthorpe, *A man under authority – qualities of Christian leadership*, Kingsway, Eastbourne, Great Britain, 1984.

Hilda Sol, 'De heilzame werking van Gods geboden', in *BinnensteBuiten, sept. 2006, p.11-13* ( ).

Paul Thigpen, Where's the joy? – It May Be Closer Than You Think – keys to finding the Source of True Delight; USA Navigators' Discipleship Jl, Issue 93, May/June 1996 (see also the sidebar: Joy Stealers).

A.W. Tozer, *God tells the man who cares*, Christian Publications, Harrisburg PA USA, 1970.

A.W. Tozer (ed. by Gerald B. Smith), *I talk back to the devil*, Essays in spiritual perfection, Christian Publications, Harrisburg PA USA, 1972.

Ingrid Trobish, *De verborgen kracht – Geworteld zijn in de zekerheid van Gods liefde*, Kok Voorhoeve, Kampen NL, 1989; ISBN 90 297 0943 X (vertaling, door Aafje Beijer, van: *The Hidden Strength – Rooted in the Security of God's Love*, Here's Life, San Bernardino, 1988).

Philip Troost, Gods genade is Zijn krachtcentrale, Onder invloed van de Geest, en Kerk vaker strijdtoneel dan plein van vrede, Kwartaalmagazine *Groei*.

John Visser, *De cirkel doorbreken – Gezonde kinderen uit disfunctionele gezinnen*, Navigator Boeken, Driebergen, 2003; ISBN: 9076596034 (vertaling van: *Olive Shoots Around Your Table* (with a foreword by Terry Burrows), Essence Publishing, 1998; ISBN: 1-896400-14-0).

Teo van der Weele, *Vrede doet bloeien*, Importantia, Dordrecht NL, 2002; ISBN 90-6659-037-8; (Engelse versie: *From Shame to Peace – Counselling and caring for the sexually abused*, Monarch, Crowborough GB, 1995 / Importantia, Dordrecht NL, 2001; ISBN 90-5719-038-9).

Met vreugde man zijn
Living With Men
E. James Wilder
The Red Dragon Cast Down

E. James Wilder, *Met vreugde man zijn – groeien naar volwassenheid*, Archippus, Enschede, 2007; ISBN/EAN: 978-90-9011-01-8 (vertaling van: *(The Complete Guide to) Living with Men – Keep Growing and Stay Lovable*, Shepherd's House Publishing, Pasadena CA, USA, 1993/2004; ISBN 0-9674357-5-7).

E. James Wilder, *De rode draak verslagen*, Archippus, Enschede, 2008; (vertaling van: *The Red Dragon Cast Down – A Redemptive Approach to the Occult and Satanism*, Chosen (Baker Book House), Grand Rapids, MI, 1999; ISBN 0-8007-9270-X).

E. James Wilder, Angst en liefde als de samenbindende factoren in gezinnen, kerken en sekten, deels ontleend aan het direct hierboven vermelde boek (PDF document).

Sandra Wilson, *Into Abba's Arms – Finding the acceptance you've always wanted*, Tyndale, Wheaton, Ill, 1998; ISBN 0-8423-2473-9. new! 2008-02-05

Bedankt voor uw belangstelling!

Meer informatie of suggesties

Voor meer informatie, of uw reactie op het bovenstaande, kunt u contact met me opnemen via e-mail:
andre.roosma@12accede.nl.

© André H. Roosma, *Accede!*, Zoetermeer / Soest, 2006-05-06 / 2022-09-30; alle rechten voorbehouden.